

वा० रा०

॥१६॥

एवं द्विःकृतोपतापापिकैकेयी निसर्गपुण्यस्वभावान्चचालेत्याह तामित्यादि ॥ परमप्रीतांपरंरामेऽप्रीतामित्यर्थः ॥ देवी पुण्यस्वभावा ॥ १३ ॥ मंथरोक्तयुक्तीःप्रतिक्षिप
ति धर्मज्ञइति ॥ दांतः शिक्षितः कृतज्ञः तेनबाल्येस्वकृतपालनाद्युपकारस्मरणेन स्वानिष्टशंकानिरासः ॥ ज्येष्ठइत्यनेन तस्यैवराज्ययोग्यतेतिसाधारण्यंपरित्तं ॥
॥ १४ ॥ भरतानर्थोपिनेत्याह ॥ भ्रातृनिति ॥ कथं व्यर्थमेवेत्यर्थः ॥ १५ ॥ पितृवद्भ्रातृविभागेनपालयतोरामस्यवर्षशतात्परमपि यदाविभागेच्छा तदाभरतोरारज्यमवा
तांदृष्ट्वापरमप्रीतांब्रुवंतीमंथरांततः ॥ रामस्यैवगुणान्देवीकैकेयीप्रशशंसह ॥ १३ ॥ धर्मज्ञोगुणवान्दांतःकृतज्ञःसत्यवांच्छुचिः ॥ रा
मोराजसुतोज्येष्ठोयौवराज्यमतोर्हति ॥ १४ ॥ भ्रातृभृत्यांश्चदीर्घायुःपितृवत्पालयिष्यति ॥ संतप्यसेकथंकुब्जेश्रुत्वारामाभिषेचनं
॥ १५ ॥ भरतश्चापिरामस्यध्रुवंवर्षशतात्परं ॥ पितृपैतामहंराज्यमवाप्स्यतिनरर्षभः ॥ १६ ॥ सात्वमभ्युदयेप्राप्तेदत्तमानेवमंथरे ॥
भविष्यतिचकल्याणेकिमिदंपरितप्यसे ॥ १७ ॥ यथावैभरतोमान्यस्तथाभूयोपिराघवः ॥ कौसल्यातोतिरिक्तंचममश्रुश्रूषतेवदुः
॥ १८ ॥ राज्यंयदिहिरामस्यभरतस्यापितत्तदा ॥ मन्यतेहियथात्मानंतथाभ्रातृस्तुराघवः ॥ १९ ॥ कैकेय्यावचनंश्रुत्वामंथराभृशदुः
खिता ॥ दीर्घमुष्णंविनिश्चस्यकैकेयीमिदमब्रवीत् ॥ २० ॥ अनर्थदर्शिनीमौख्यान्नात्मानमवबुध्यसे ॥ शोकव्यसनविस्तीर्णेमज्जंती
दुःखसागरे ॥ २१ ॥ प्स्यति ॥ ध्रुवापिशब्दाभ्यां लक्ष्मणशत्रुघ्नयोरपिराज्यप्राप्तिर्ध्रुवेतिसूचितं ॥ १६ ॥ अभ्युदये रामाभिषेकरूपेउत्सवे कल्याणेभरताभि
षेकरूपे कियताकालेन भविष्यति ॥ १७ ॥ मान्यः प्रार्थनीयश्चेयस्कः तथा तद्वत् ॥ यद्वाभूयोपिअभ्यधिकमपि ॥ तत्रहेतुः कौसल्यातइति ॥ अतिरिक्तमधिकं ॥ १८ ॥
संप्रत्यपिभरतस्यराज्यमस्त्येवेत्याह ॥ राज्यमिति ॥ १९ ॥ एवंराज्यापहारंपरिहृतवंती कैकेयीमंथरातृतीयपर्यायेणपुनर्भेदयति ॥ कैकेय्याइति ॥ २० ॥ अनर्थदर्शि
नी अर्थस्यैवानर्थत्वेनदर्शनशीला ॥ शोकइष्टवियोगजः ॥ अनिष्टाभिजंडुःखं व्यसनं ॥ ताभ्यांविस्तीर्णेव्याप्तेसकलदुःखसमष्टिः दुःखसागरः तत्रमज्जंतीत्वमात्मानं
वबुध्यसेइत्यर्थः ॥ २१ ॥

अ० कां०

॥१६॥